

РОЗВИТОК АНДРАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ МЕТОДОМ ТРЕНІНГУ

Піддячий Володимир Миколайович

доктор філософії, старший науковий співробітник відділу андрагогіки
*Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України,
Україна*

Одним з пріоритетних методологічних підходів до професійної підготовки педагогів є компетентнісний [7, с. 19]. У законі України «Про вищу освіту» (2014 р.) компетентність визначається як «здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей» [1]. Вона є набутою через діяльність характеристикою особистості, яка сприяє успішному залученню до життя суспільства [6, с. 98-108]. Неперервний розвиток професійної компетентності педагога реалізується через освіту впродовж життя, яка спрямована на удосконалення: 1) професійних знань (щодо: професії педагога; навчальних предметів; методики викладання навчальних предметів; основ педагогіки, психології, інформатики, науково-дослідницької діяльності; мови викладання; нормативної бази, що стосується професії); 2) професійних умінь (комунікативних; навчально-організаційних; навчально-інформаційних; навчально-інтелектуальних; інформаційно-комп'ютерно-технічних; науково-дослідницьких; навчально-дослідницьких; критичного мислення; педагогічної техніки); 3) професійних навичок (комунікативних та навичок роботи з ІКТ); 4) професійних цінностей (гуманізму; праці; сумлінності; дотримання професійного етикету) [3].

У побудові освітнього процесу та індивідуального плану розвитку доцільно враховувати, що навчання дорослої людини має свою специфіку і його ефективність залежить від спеціальних психологічних умов [4]. Зважаючи на це, впродовж професіоналізації педагогів значна увага приділяється розвитку у них андрагогічної компетентності [5]. Відомий американський педагог М. Ш. Ноулз писав, що андрагогіка – це «мистецтво і наука допомоги дорослим навчатися». Разом з цим він зазначав, що навчання дорослих відрізняється від навчання дітей і має свої особливості: 1) дорослому важливо знати мету навчання, його зміст, технологію, а також позитивні сторони і можливі ризики; 2) чим дорослішою стає людина, тим менше її самооцінка залежить від інших людей; 3) чим більше дорослий накопичує досвід, тим більший у нього ресурс для навчання; 4) у дорослої людини зазвичай переважає внутрішня мотивація до навчання; 5) навчання дорослого зорієнтоване на успішне виконання соціальних ролей; 6) результативність навчання дорослих підвищиться, якщо воно матиме проблемно-орієнтований характер.

У цьому контексті розроблений тренінг «Розвиток андрагогічної компетентності педагогів». Він спрямований на підвищення у педагогів рівня

сформованості таких показників андрагогічної компетентності як:

– знання: нормативно-правового, концептуального забезпечення освіти дорослих, освіти впродовж життя в Україні; сутності андрагогіки; педагогів та просвітників, у творчому доробку яких є праці з освіти дорослих та позашкільної освіти; визначення дорослої людини; освітніх потреб дорослих; особливостей навчання дорослих; основних етапів проектування й упровадження технологій навчання дорослих; доцільних дії тренера-андрагога, що спрямовані на попередження порушення конфіденційності у тренінговій роботі в освіті дорослих; методів здійснення педагогами об'єктивної самооцінки професійної діяльності; особливостей роботи з різними категоріями дорослого населення;

– уміння: визначати освітні потреби і запити дорослих суб'єктів учіння; урахувати особливості мотивації, навчання, групової динаміки дорослої аудиторії; застосовувати технології модерації, фасилітації, менторства; залучати аудиторію до інтерактивної взаємодії у процесі навчання; визначати результати навчання; спонукати аудиторію до рефлексії [2].

Розвиток у педагога зазначених показників сприятиме підвищенню ефективності освітньої взаємодії із дорослими суб'єктами учіння.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про вищу освіту». (2014, Лип. 01). [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Наказ МОН «Про затвердження Орієнтовної навчальної програми підготовки тренерів для навчання педагогічних працівників, які навчатимуть учнів перших класів у 2018/2019 і 2019/2020 навчальних роках» (від 05.02.2018 № 97). [Електронний ресурс]. URL: zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0097729-18#Text
3. Піддячий В. М. (2016). Естетичні засади професійного саморозвитку майбутнього педагога», дис. ... канд. пед. наук. Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Київ. С. 29–35. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/717189/>
4. Піддячий В. М. Психологічні умови формування громадянської компетентності майбутніх педагогів. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 1 (15).
5. Піддячий В. М. Сутність і зміст професіоналізації педагогів у контексті освіти впродовж життя. *Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки»*, 13 (42), 185-199.
6. Піддячий М. І. (2018). Соціально-професійний розвиток старшокласників: праця як основа життєдіяльності та поступу. *Технології інтеграції змісту освіти : зб. наук. праць. Інститут педагогіки НАПН України; Полтав. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ім. М. В. Остроградського*, Вип. 10, 98-108. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/711857/>
7. Піддячий М. І. (2010). Теоретико-методичні засади підготовки старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання (Автореф. дис. д-ра пед. наук). Ін-т педагогіки НАПН України. Київ.